

Παράγοντες που καθορίζουν τη διγλωσσία σύμφωνα με τους ερευνητές

Πολιτισμός / Παιδεία-Εκπαίδευση

Μπαϊκούση Σταυρούλα - Ελένη, Παιδαγωγός

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1UhEO5z>]

Από την άλλη, ο Krashen δέχτηκε ότι στα πρώτα στάδια εκμάθησης μια δεύτερης γλώσσας οι μεγαλύτεροι σε ηλικία μαθητές έχουν τη τάση να πηγαίνουν καλύτερα, γιατί «το γλωσσικό εισαγόμενο είναι πιο κατανοητό γι αυτούς, ενώ οι μικρότεροι μαθητές έχουν καλύτερα μακροχρόνια αποτελέσματα» (Krashen, 1985: 12). Ο Lamandella (1977), αντικατέστησε τον όρο 'κρίσιμη περίοδος' με τον όρο *ευαίσθητη περίοδος*, αναφερόμενος στη χρονική συγκυρία κατά την οποία η απόκτηση μια γλώσσας είναι πιο αποτελεσματική. Ο Cummins (1981), αιτιολόγησε το γεγονός ότι οι μεγαλύτεροι μαθητές εμφανίζουν μεγαλύτερη πρόοδο λόγω της γνωστικής ωριμότητας και των εμπειριών που έχουν συγκριτικά με τους μικρότερους μαθητές οι οποίοι επιτυγχάνουν υψηλότερο επίπεδο γλωσσικής επάρκειας.

Ο τρίτος άξονας εξετάζει τους ψυχο-κοινωνικο-πολιτισμικούς παράγοντες, καθώς η διγλωσσία εξαρτάται άμεσα με ένα φάσμα κοινωνικών-ψυχολογικών παραγόντων, όπως είναι η ταυτότητα, οι στάσεις και τα κίνητρα που αναπτύσσονται σε ένα δεδομένο κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο. Μπορούμε να κάνουμε λόγο για *διπολιτισμικούς δίγλωσσους*, όπου ο δίγλωσσος είναι συνδεδεμένος και με τους δυο πολιτισμούς των γλωσσών που μιλά και συνεπώς εμφανίζει θετικά συναισθήματα, στάσεις και έχει επίγνωση για τον πολιτισμικά κατάλληλο τρόπο συμπεριφοράς (La Framboise, Coleman & Caton 1993). Στον αντίποδα, υπάρχει ο *μονοπολιτισμικός δίγλωσσος*, ο οποίος χρησιμοποιεί μόνο τον έναν πολιτισμό και έχει περιθωριοποιήσει τη ταυτότητα της ομάδας που μιλά τη μητρική του γλώσσα (Marsiglia κ.ά 2011). Πιο συγκεκριμένα, τέτοιες στάσεις εμφανίζονται σε χώρες που εφαρμόζουν αφομοιωτική πολιτική, γνωστή ως *επιπολασμός* (Berry, 1980), προς τους δίγλωσσους μετανάστες με απόρροια το άτομο να εγκαταλείπει τη πολιτισμική του ταυτότητα και να προσπαθεί να ενσωματωθεί και να εναρμονιστεί με τον πολιτισμό της χώρας υποδοχής. Αυτή η στάση είναι γνωστή ως *αποπολιτισμός* και σχετικά με τη γλώσσα είναι *γλωσσικός αποπολιτισμός* (Raj & Raj, 2004). Μια άλλη διάκριση είναι αυτή ανάμεσα στη *λαϊκή* και την *ελίτ διγλωσσία*. Η πρώτη, αναφέρεται σε άτομα που προέρχονται από μεταναστευτικές ομάδες των οποίων η μητρική γλώσσα είναι χαμηλού κοινωνικού επιπέδου και μαθαίνουν τη δεύτερη γλώσσα αναγκαστικά για βιοποριστικούς λόγους. Η δεύτερη, αφορά άτομα που προέρχονται από τα μεσαία και ανώτερα κοινωνικά στρώματα, μιλούν μια ισχυρή μητρική γλώσσα και μαθαίνουν τη δεύτερη γλώσσα για λόγους προσωπικής ανέλιξης και ευχαρίστησης (Fishman, 1977).

Σχετικά με τους κοινωνικοπολιτισμικούς παράγοντες, γίνεται διάκριση μεταξύ *προσθετικής ή αθροιστικής και αφαιρετικής διγλωσσίας* (Lambert, 1975). Η πρώτη αφορά την περίπτωση στην οποία η εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας οδηγεί στην ενίσχυση της πρώτης γλώσσας, με αποτέλεσμα την εξάσκηση δεξιοτήτων και στις δυο γλώσσες. Το άτομο έτσι, έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει ένα άθροισμα από γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δεξιότητες. Επιπλέον -σύμφωνα με τους Landry, Allard και Theberge- καλλιεργεί μια θετική στάση απέναντι και στις δυο γλώσσες και διατηρεί την εθνογλωσσική και πολιτισμική του ταυτότητα. Μάλιστα η προσθετική διγλωσσία έχει τη δυνατότητα να οδηγήσει στη γνωστική ανάπτυξη του παιδιού, το οποίο μπορεί να αποκτήσει πολλά οφέλη μέσα από τις διγλωσσικές εμπειρίες (Παπαπαύλου, 1997). Αυτή η μορφή διγλωσσίας επιτυγχάνεται μόνο όταν το άμεσο ή έμμεσο περιβάλλον του ατόμου έχει θετική στάση απέναντι στην απόκτηση και των δυο γλωσσών και συνδέεται συνήθως με την *ελίτ διγλωσσία*. Από την άλλη η *αφαιρετική διγλωσσία*,

αφορά τη περίπτωση στην οποία η εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας οδηγεί σε μερική ή ολική απώλεια της πρώτης γλώσσας. Πιο συγκεκριμένα, οι Landry, Allard και Theberge αναφέρουν ότι τα άτομα αυτά συνήθως καταλήγουν να εγκαταλείψουν τη γλώσσα της χώρας προέλευσής τους καθώς και την πολιτισμική τους ταυτότητα. Αυτή η μορφή συναντάται συνήθως σε παιδιά από μεταναστευτικά και μειονοτικά πλαίσια των οποίων η γλώσσα και ο πολιτισμός δεν λαμβάνονται θετικά από τη πλειονοτική ομάδα και συνήθως συνδέεται με τη *λαϊκή διγλωσσία*.

Τέλος, η κοινωνικο-εκπαιδευτική διάσταση σχετίζεται με τον τρόπο πρόσκτησης και το περιβάλλον μάθησης και εξάσκησης των γλωσσών. Σε αυτό το πλαίσιο γίνεται μια διάκριση ανάμεσα σε *πρωτογενή* και *δευτερογενή* περιβάλλοντα μάθησης. Στο πρωτογενές περιβάλλον, το παιδί μαθαίνει τη γλώσσα μέσα σε ένα φυσικό και άτυπο πλαίσιο, ενώ σε ένα δευτερογενές περιβάλλον την αποκτά μέσα από τη τυπική, συστηματική και δομημένη διδασκαλία. Έτσι, λοιπόν συχνά γίνεται λόγος για *φυσική διγλωσσία*, που είναι η πρώτη και για *σχολική ή τεχνητή διγλωσσία*, που είναι η δεύτερη. Παρόλα αυτά, υπάρχουν κάποιοι ερευνητές οι οποίοι δεν αποδέχονται τη σχολική-τεχνητή διγλωσσία καθώς θεωρούν ότι αυτή αφορά τη κατάκτηση μιας ξένης γλώσσας.

[Συνεχίζεται]

<http://bitly.com/28UMKbp>